

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА**

21 май 2021 г. – Вариант 1

МОДУЛ 1

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Кои две геосфери основно си взаимодействат за формирането на брегови форми?

- А) биосфера и хидросфера
- Б) литосфера и хидросфера
- В) атмосфера и педосфера
- Г) биосфера и литосфера

2. Кой от процесите е характерен за литосферата?

- А) образуване на приливи и отливи
- Б) образуване на циклони
- В) топене на ледници
- Г) изригване на вулкани

3. Кой климатичен фактор обуславя територии с отрицателни температури близо до Екватора?

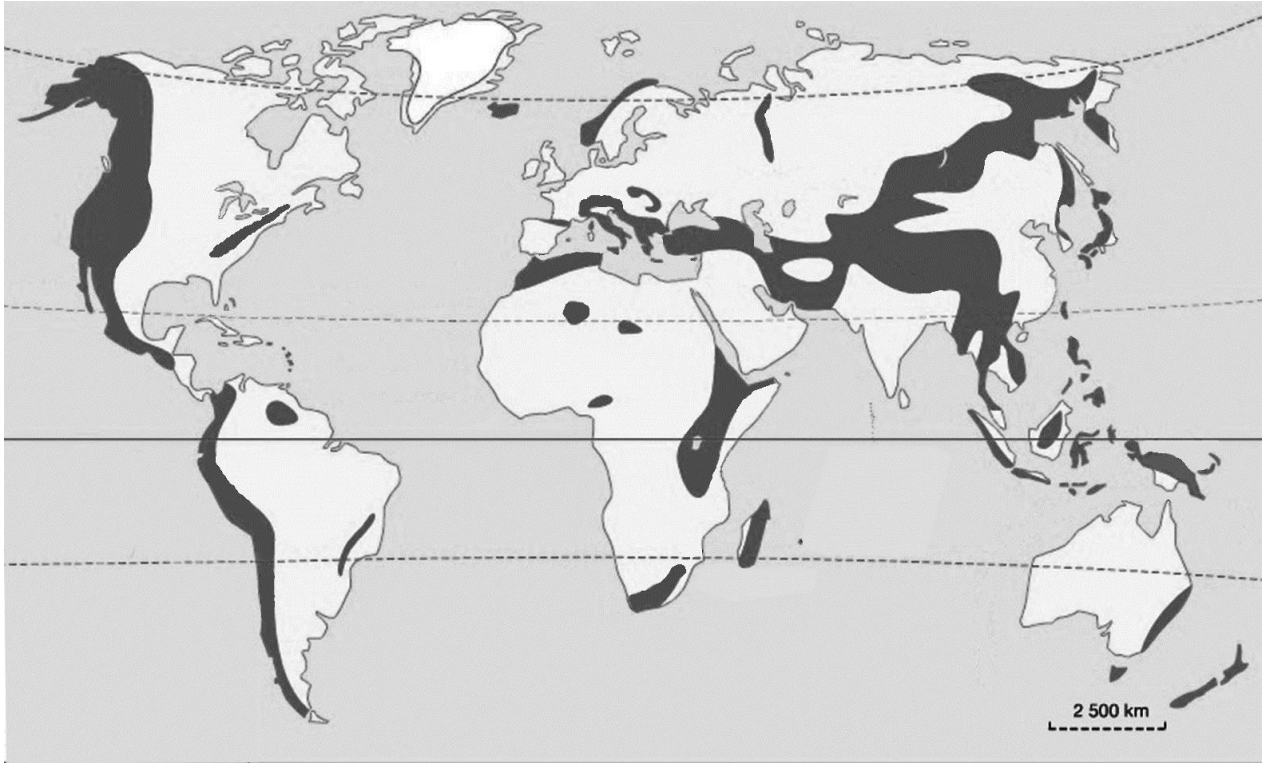
- А) продължителността на слънчевото греене
- Б) екваториалните въздушни маси
- В) голямата надморска височина
- Г) топлите океански течения

4. С кое ще допълните твърдението, така че то да е вярно: „Средногодишната соленост на повърхността на Световния океан е най-висока“

- А) около Екватора
- Б) около тропиците
- В) около полюсите
- Г) в умерените ширини

5. С кое ще допълните заглавието на картата, така че то да е вярно: „Карта на териториалното разположение на в света.“

- А) високопланинските територии
- Б) най-гъсто населените региони
- В) пустините и полупустините
- Г) иглолистните гори в тайгата

Източник: http://www.cyberhistoiregeo.fr/Carto/?attachment_id=144

6. Кои две природни зони имат ограничени възможности за развитие на земеделието?

- А) тропичните пустини и тундрата
- Б) степите и широколистните гори
- В) саваните и пампата
- Г) прерията и тайгата

7. С кое ще допълните твърдението, така че то да е вярно: „Една от причините дялът на младото население в Япония да е два пъти по-малък от този на възрастното население е“

- А) най- високата продължителност на живот в света
- Б) високата средна гъстота на населението в Япония
- В) незначителният дял на неграмотното население
- Г) еднородният етнически състав на населението

8. Разгледайте таблицата за въздействията от земетресение в Калифорния през 1989 г. Кое въздействие е неправилно класифицирано в нея?

- А) Преките икономически загуби са 5 млрд. долара.
- Б) Има повреди в конструкциите на много мостове.
- В) Активизират се над 1000 свлачища и срутища.
- Г) Има намаляване на продажбите на дребно.

Въздействия от земетресението в Лома Приета, Калифорния през 1989 г.

Икономически въздействия	Въздействия върху природната среда	Социални въздействия
преки икономически загуби в размер на 5 млрд. долара	над 1000 свлачища и срутища	10 603 души без дом
повреди в конструкцията на много от мостовете	намаляване на продажбите на дребно	65 души загинали

Източник: USGS, EERI and University of California Transportation Center

9. За кой регион се отнася инфограмата за средния брой деца на една жена през 2017 г.?

- А) Западноевропейския регион
- Б) Африканския регион
- В) Югозападна Азия
- Г) Югоизточна Азия

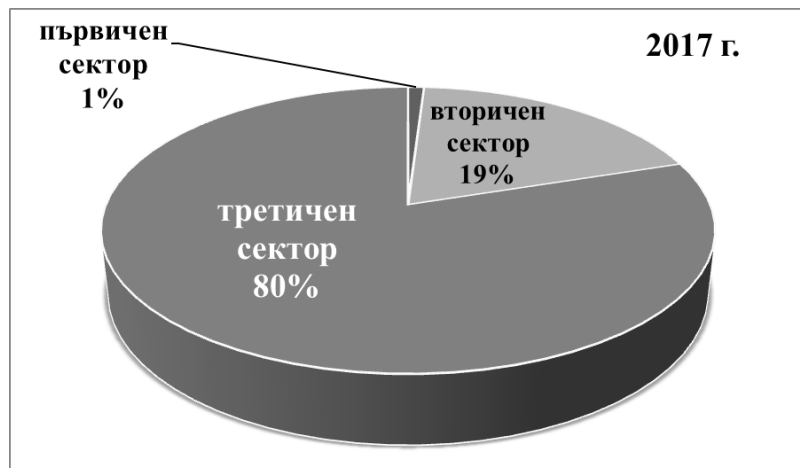

10. Кой процес илюстрира мисълта на Маршал Маклуън: „Светът е едно голямо село.“?

- А) специализацията
- Б) глобализацията
- В) механизацията
- Г) химизацията

11. Стопанската структура на коя от страните представя кръговата диаграма?

- А) Саудитска Арабия
- Б) Ангола
- В) САЩ
- Г) Индия

Източник: <https://www.statista.com>

12. В кои континенти се намират най-големите контейнерни пристанища в света?

- А) Северна Америка, Африка и Азия
- Б) Европа, Азия и Северна Америка
- В) Европа, Южна Америка и Африка
- Г) Австралия, Южна Америка и Азия

13. По таблицата определете колко километра е дължината на границата на България от устието на р. Резовска до вр. Тумба.

- А) 378 km
- Б) 506 km
- В) 609 km
- Г) 752 km

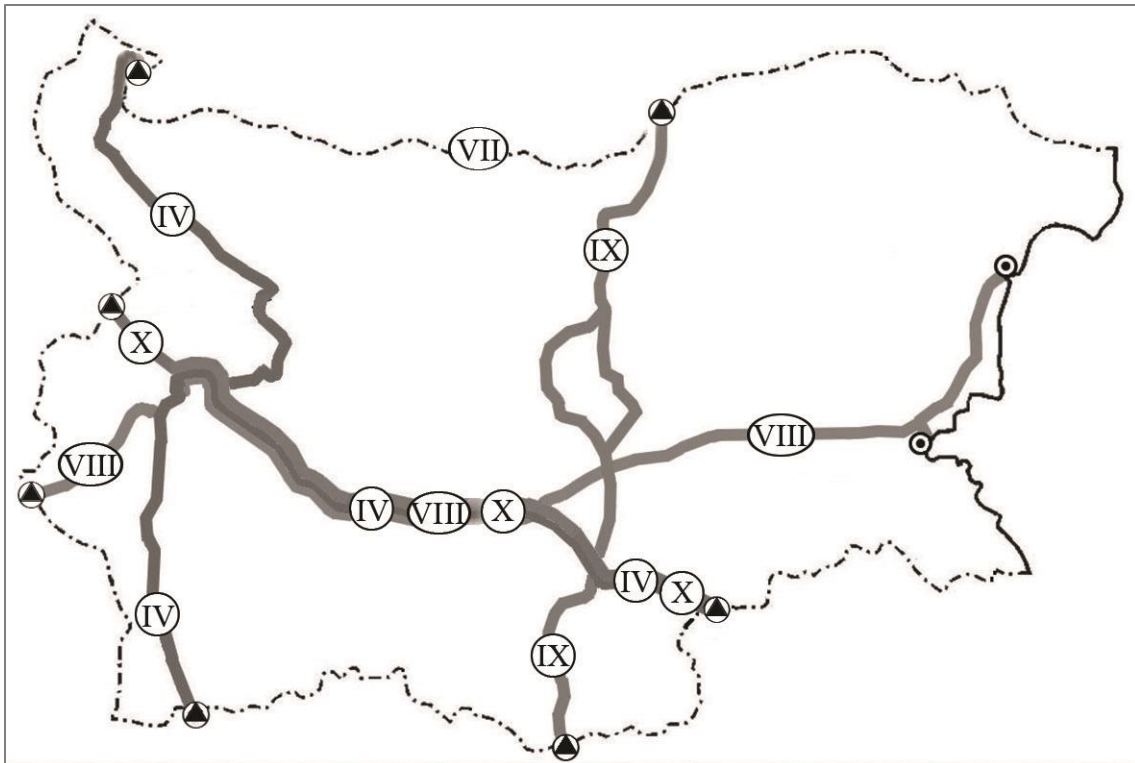
Граници на България (в km)				
Граница с/със	Общо	Сухоземна	Речна	Морска
Румъния	609	139	470	-
Черно море	378	-	-	378
Турция	259	133	126	-
Гърция	493	429	64	-
Северна Македония	165	165	-	-
Сърбия	341	315	26	-
Общо:	2245	1181	686	378

Източник: НСИ

14. По картосхемата на европейските транспортни коридори на територията на България определете кои са входно-изходните ГКПП на коридор № 4.

- А) Калотина – Капитан Андреево
- Б) Гюешево – Бургас/Варна
- В) Русе – Маказа
- Г) Видин – Кулата

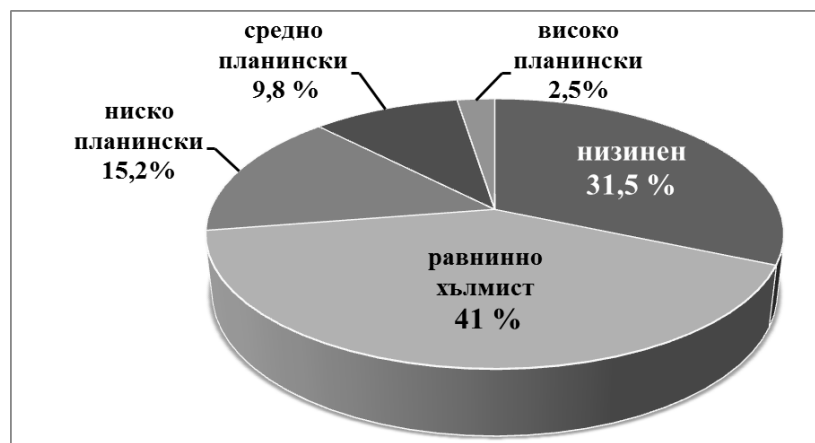
Европейски транспортни коридори, преминаващи през територията на България

Източник: <http://www.api.bg>

15. Разгледайте кръговата диаграма за разпределението на територията на България по височинни пояси. Кое твърдение за релефа е вярно?

- А) Низинният и равнинно-хълмистият релеф заема най-голям дял.
- Б) Високопланинският релеф заема най-голям дял от страната.
- В) Планинският релеф заема повече от 50% от площта на страната.
- Г) Само 27,5% от площта е със средно- и нископланински релеф.

16. В кой басейн са основните запаси на лигнитни въглища, осигуряващи над една трета от произведената електроенергия в България?

- А) Балкански басейн (Балканбас)
- Б) Бобовдолски басейн
- В) Пернишки басейн
- Г) Маришки басейн

17. Кой природен обект е основна климатична преграда и природна граница в България?

- А) река Дунав
- Б) Стара планина
- В) Родопи
- Г) Черно море

18. Какъв тип речно подхранване липсва при реките в България?

- А) снежно-дъждовно
- Б) дъждовно
- В) ледниково
- Г) карстово

19. Анализирайте таблицата за вододайност на териториите по височинни пояси в България. Определете коя територия има най-голяма вододайност.

- А) Добруджа
- Б) Средна гора
- В) Странджа и Сакар
- Г) Западни Родопи

Вододайност на териториите по височинни пояси (l/sec/km²)

Височинни пояси	Вододайност (l/sec/km ²)
Низинно - равнинен (до 600 m)	от 1 до 5
Нископланински (600 m – 1000 m)	от 5 до 10
Среднопланински (1000 m – 1600 m)	от 10 до 20
Високопланински (над 1600 m)	над 20

20. Кои почви в България са част от групата на най-плодородните почви?

- А) планинско-ливадни
- Б) канелени горски
- В) сиви горски
- Г) черноземни

21. Коя река от извора до напускане на територията на България тече само в Рило-Родопската природна област?

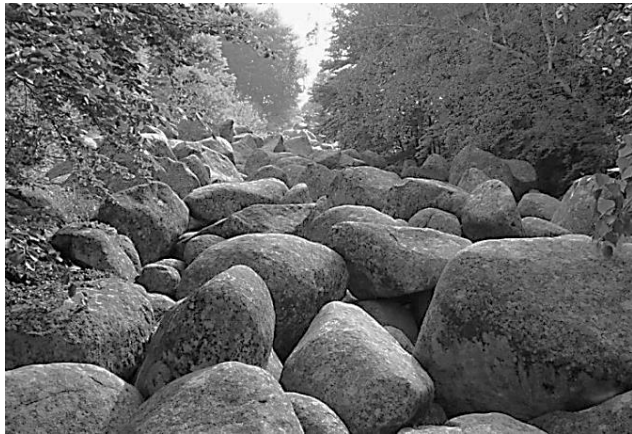
- А) река Места
- Б) река Марица
- В) река Тунджа
- Г) река Камчия

22. Кое твърдение се отнася за природната подобласт Краище?

- А) Обхваща част от най-старата суша в България.
- Б) Поредица е от котловини и планински редици.
- В) Разположена е на юг от Рило-Родопската област.
- Г) Оттам води началото си най-дългата река у нас.

23. От коя природна област е снимката на каменните реки във Витоша?

- А) Старопланинска област
- Б) Краищенско-Средногорска област
- В) Тракийско-Странджанска област
- Г) Рило-Родопска област

24. Опасност от кой природен риск реално съществува в България?

- А) торнадо в Източна Дунавска равнина
- Б) цунами по черноморското крайбрежие
- В) внезапно изригване на вулкана Кожух
- Г) земетресение по поречието на р. Струма

25. Къде в България има най-благоприятна демографска ситуация?

- А) в Лудогорието и Източна Стара планина
- Б) в Осогово-Беласишка планинска редица
- В) в Западен и Среден Предбалкан
- Г) в Странджа и Сакар планина

26. Кога делът на градското население в България е повече от този на селското население?

- А) непосредствено след Освобождението
- Б) в началото на Първата световна война
- В) в началото на Втората световна война
- Г) след приемането на България в ЕС

27. В отглеждането на коя земеделска култура се специализират Източните Родопи?

- А) ориенталски тютюн
- Б) маслодайна роза
- В) захарно цвекло
- Г) зимна пшеница

28. Коя е основната причина вносните въглища за производство на електро- и топлоенергия от ТЕЦ „Русе“ да започнат да се заменят с природен газ?

- А) Ще се използва местна суровина за по-евтина електро- и топлоенергия.
- Б) Нивото на р. Дунав спада и няма да има достатъчно технологична вода.
- В) Ще се намалят глобите за изхвърлените парникови газове в атмосферата.
- Г) В района има липса на квалифицирани кадри за работа в централата.

29. Коя икономическа дейност в България изпитва в най-голяма степен отрицателното въздействие на пандемията от COVID-19?

- А) производството на електроенергия
- Б) продажбите на компютри и лаптопи
- В) производството на хлебни изделия
- Г) транспортирането на хора по въздуха

30. Кои два региона в България се специализират в зимен ски туризъм?

- А) Северозападен и Североизточен
- Б) Североизточен и Южен централен
- В) Югозападен и Южен централен
- Г) Югоизточен и Североизточен

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА**

21 май 2021 г. – Вариант 1

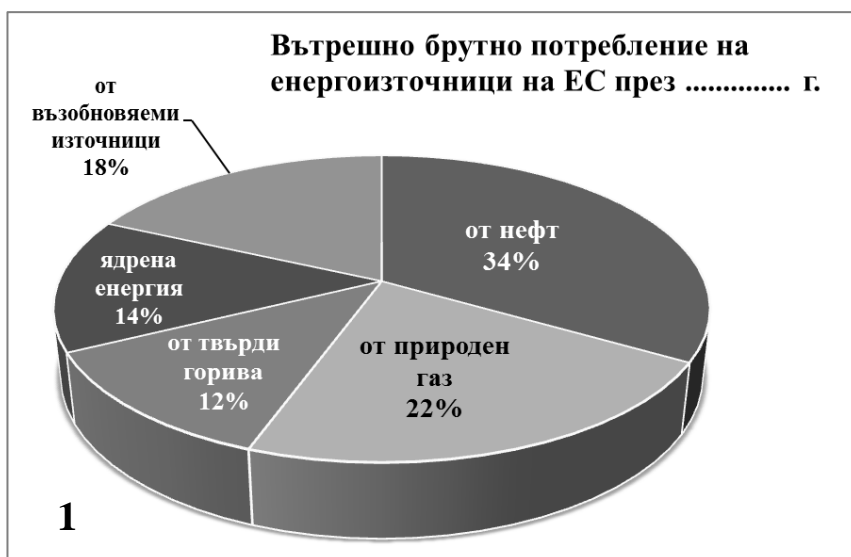
МОДУЛ 2

Време за работа – 60 минути

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободни отговори!

31. В свитъка за свободните отговори напишете името на световната организация към ООН, която наред с правителствата и ЕС е отговорна за справяне с пандемията от COVID - 19 .

32. Разгледайте двете кръгови диаграми за потреблението на енергоизточници в ЕС за 2011 г. и 2030 г. (прогнозно). В свитъка за свободните отговори напишете коя от диаграмите (1 или 2) показва потреблението на енергоизточници през 2011 г.

Източник: Европейска комисия

33. В свитъка за свободните отговори напишете името на географския регион в света, към който принадлежи Бразилия.

34. През лятото абитуриенти възнамеряват да опознаят България. В свитъка за свободните отговори напишете името на региона, в който те ще посетят обектите от изображенията.

35. В свитъка за свободните отговори напишете името на региона, към който са насочени 3/5 от преките чуждестранни инвестиции в България през 2018 г.

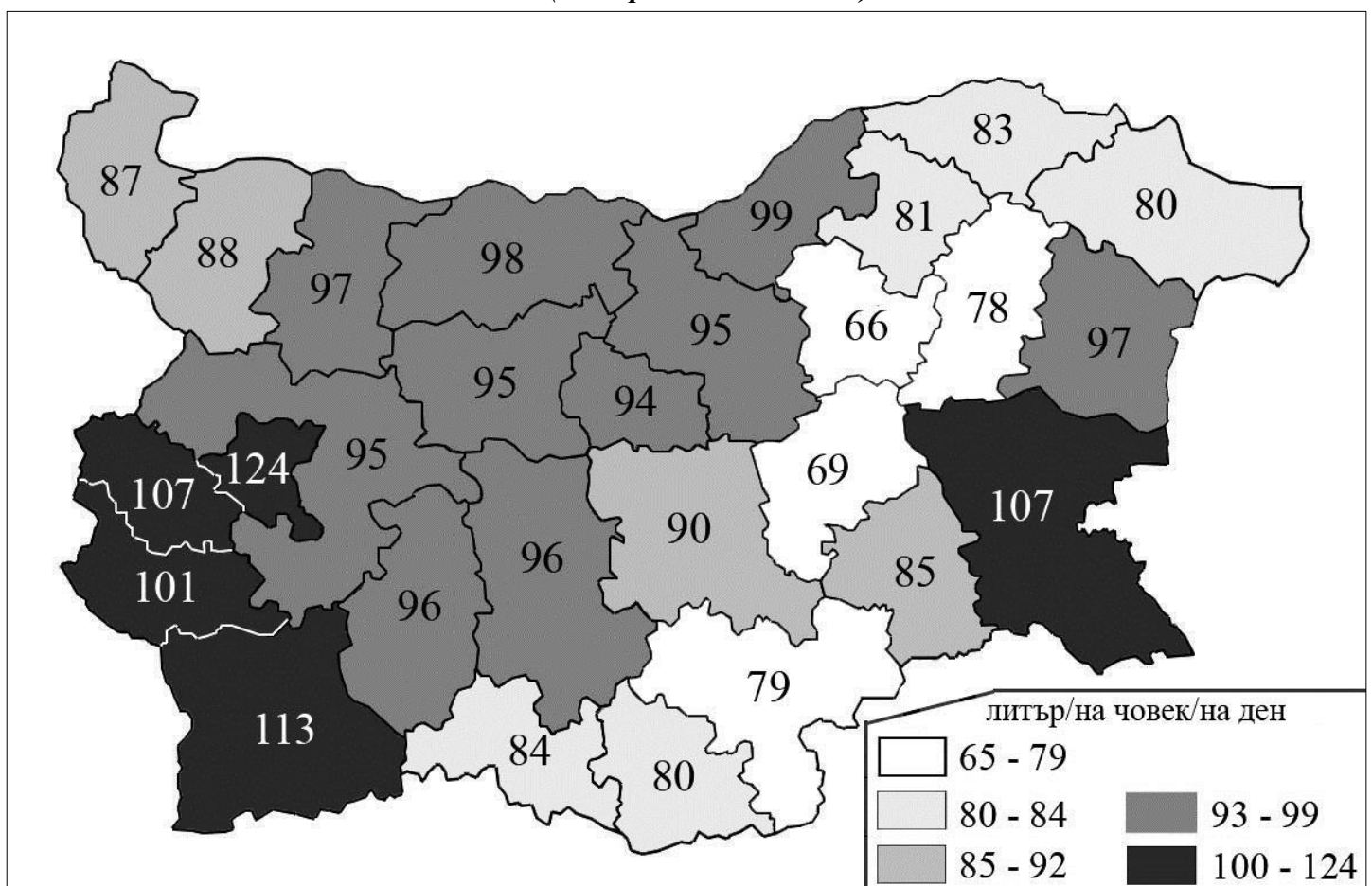
36. Разгледайте картосхемата за използваната питейна вода от домакинствата в България по области през 2019 г. В свитъка за свободните отговори напишете буквата на подусловието и срещу нея името на:

А) *две* области в Северна България с най-голямо средно потребление на питейна вода на човек на ден

Б) *две* области в Южна България с най-малко средно потребление на питейна вода на човек на ден

В) *един* регион в България, в който всички области имат потребление на питейна вода по-малко от средното за България (99 литра на човек на ден)

Използвана питейна вода от домакинствата по области средно на човек през 2019 г. (литър/на човек/на ден)

Източник: НСИ

На практическите задачи 37. и 38. вкл. отговорете в свитъка за свободните отговори!

37. Практическа задача по география на света

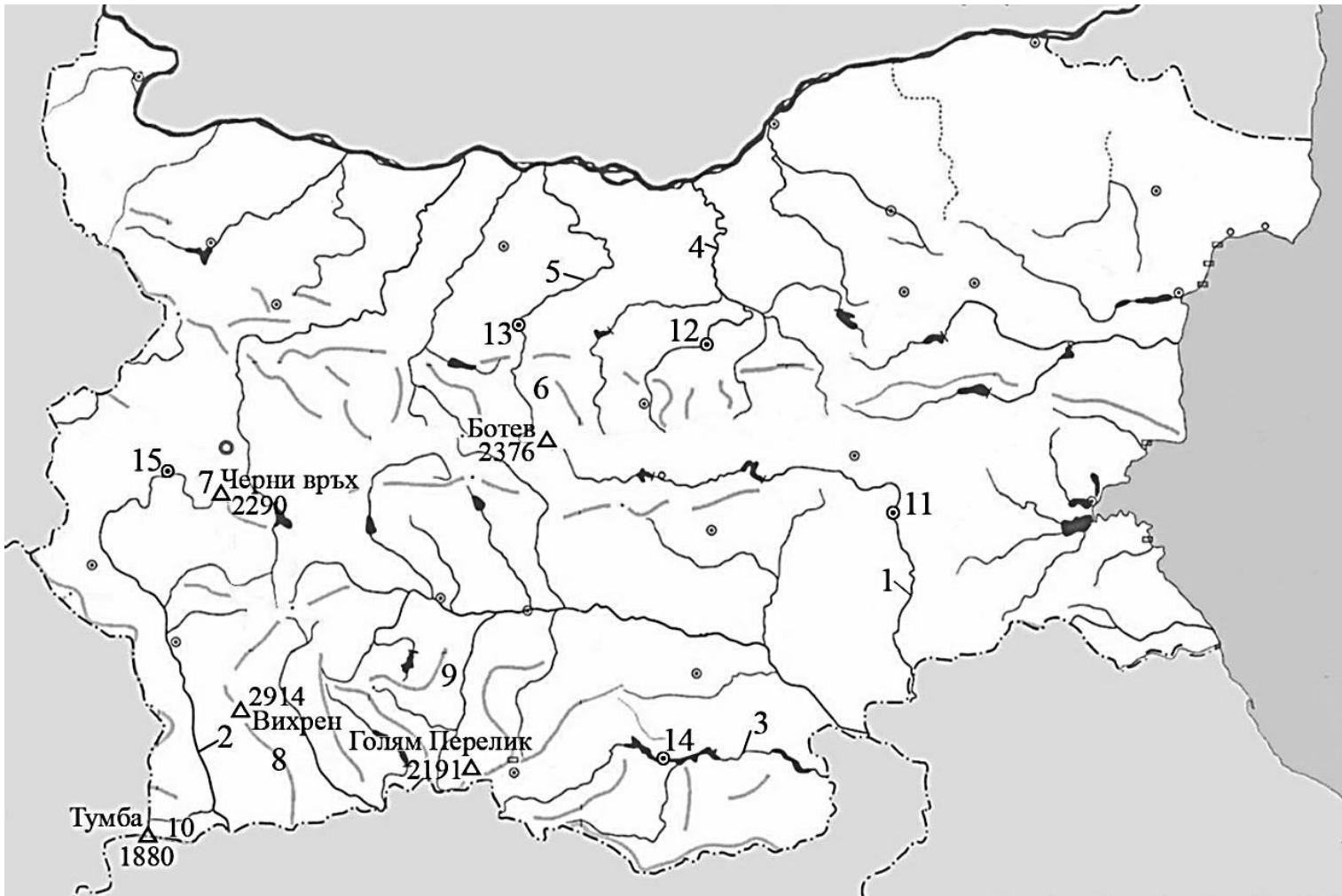
В свитъка за свободните отговори срещу номерá от 1. до 10. вкл. напишете имената на държавите с най-голямо производство (в млн. t) през 2018 г. на култури за любимата на много хора по света зърнена сутрешна закуска.

Источник: <https://ourworldindata.org/agricultural-production>

38. Практическа задача по география на България

В свитъка за свободните отговори срещу номерà от 1. до 5. вкл. напишете имената на означените реки в България, срещу номерà от 6. до 10. вкл. планините, в които се намират означените върхове, а срещу номерà от 11. до 15. вкл. – градове, разположени на реки в България.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА**

21 май 2021 г. – Вариант 1

МОДУЛ 3

Време за работа – 120 минути

Писмената разработка напишете в свитъка за свободните отговори на предвиденото за това място!

География на транспорта в България

А) Същност, значение и особености на транспорта

Б) Фактори за развитието на отрасъла

- Природни
- Социално-икономически
- Научно-технически
- Екологични

В) Отраслова структура

- Автомобилен транспорт
- Железопътен транспорт
- Един от останалите подотрасли (морски, речен, въздушен и тръбопроводен) по

избор

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ГЕОГРАФИЯ И ИКОНОМИКА**

21 май 2021 г.

ВАРИАНТ № 1

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	Г	1
3.	В	1
4.	Б	1
5.	А	1
6.	А	1
7.	А	1
8.	Г	1
9.	А	1
10.	Б	1
11.	В	1
12.	Б	1
13.	Г	1
14.	Г	1
15.	А	1
16.	Г	1
17.	Б	1
18.	В	1
19.	Г	1
20.	Г	1
21.	А	1
22.	Б	1
23.	Б	1
24.	Г	1
25.	А	1
26.	Г	1
27.	А	1
28.	В	1
29.	Г	1
30.	В	1

31. Световната здравна организация 1 т.
32. диаграма 2 - 2 т.
33. Южна Америка/ Южноамерикански регион/Латинска Америка. 2 т.
34. Североизточен регион- 2 т.
35. Югозападен регион - 2 т.
36. А) Русе (Русенска), Плевен (Плевенска), - 2 т.
- Б) Сливен (Сливенска), Хасково (Хасковска) - 2 т.
- В) Един от регионите: Североизточен, Северозападен и Южен централен - 2 т.

37. Практическа задача *по география на света* - 10 точки

1. Китай	6. Бразилия
2. Русия	7. Аржентина
3. Индия	8. Франция
4. САЩ	9. Украйна
5. Канада	10. Австралийски съюз

38. Практическа задача *по география на България* – 15 точки

1. река Тунджа	9. Родопи
2. река Струма	10. Беласица
3. река Арда	11. гр. Ямбол
4. река Янтра	12. гр. Велико Търново
5. река Осъм	13. гр. Ловеч
6. Стара планина	14. гр. Кърджали
7. Витоша	15. гр. Перник
8. Пирин	

Писмена разработка върху география на България – 30 точки

География на транспорта в България

А) Същност, значение и особености на транспорта 5 точки

Б) Фактори за развитието на отрасъла 7 точки

- Природни
- Социално-икономически
- Научно-технически
- Екологични

В) Отраслова структура 18 т.

- Автомобилен транспорт
- Железопътен транспорт
- Един от останалите подотрасли (морски, речен, въздушен или тръбопроводен)

по избор